
Docent MUDr. Jozef Hupka, CSc.,

osemdesiatpäťročný

Je zriedkavosťou, a osobitne v ži-
vote našej odbornej spoločnosti, písať
laudáciu o krásnom životnom jubileu
nášho kolegu a lekára. Je to ale skutoč-
ne tak, docent MUDr. Jozef Hupka,
CSc. sa dožil 15. mája 2008 významné-
ho životného jubilea – osemdesiatpäť
rokov! A čo je osobitne potešujúce –
žije veľmi aktívne a vídavame ho aj na
niektorých našich odborných poduja-
tiach, či seminároch. Je to naozaj veľká
zriedkavosť. Preto si s veľkou radosťou
sadám k počítaču, aby som touto lau-
dáciou vzdal úctu jubilantovi a prí-
domenul jeho veľký kus práce, ktorú pre pacientov a túto spoločnosť
všeobecne vykonal.

pomenul jeho veľký kus práce, ktorú pre pacientov a túto spoločnosť
všeobecne vykonal.

Na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave učili
a pracovali aj dvaja súrodenci – bratia Hupkovci. Starší – Štefan sa veno-
val fyzike a biofyzike, tento ústav na LFUK viedol dlhé roky. Žiaľ, dlhá
a ťažká choroba mu vzala život práve tohto roku. Mladší – Jozef sa veno-
val internej medicíne a fyzikálnej medicíne, pracoval na Fyziatricko-bal-
neologickej klinike, neskôr II. internej klinike.

Jubilant sa narodil v Trnave, študoval v Bratislave. Už počas vysokoškól-
ského štúdia na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského pracoval v Ústave
pre lekársku fyziku, najprv ako demonštrátor, potom ako výpomocný a odborný
asistent. Tu získal vynikajúcu erudíciu v oblasti biofyziky, ktorú uplatňoval aj
v ďalšej klinickej práci. Od roku 1950 sa venuje už klinickej medicíne na I.
internej klinike, neskôr na Fyziatrickej klinike LF UK, kde sa zameriava na
liečebné využitie procedúr fyzikálnej terapie. Okrem kuratívy sa venoval pe-
dagogickej a vedecko-výskumnej práci. Docent Hupka zaviedol diagnosticko-
výskumnú metódu – katetrizáciu pravého srdca, taktiež neinvazívnu metódu
výšetrenia dynamickej srdcovej činnosti – nízko-frekvenčnú a vysokofrekvenčnú
balistokardiografiu. Bol jej zakladateľom a rozvíjal ju ako prvý v podmienkach
bývalého Československa. Spracovanie 10 000 záznamov bolo podkladom pre
jeho kandidátsku a neskôr habilitačnú prácu. V rámci výskumnej činnosti vy-
pracoval metódu simultánnej diagnostiky porúch ventilácie a perfúzie pľúc
s použitím rádionuklidov. Po publikovaní získaných výsledkov sa stal zaklada-
júcim členom Medzinárodnej spoločnosti pre aerosóly v Berlíne a na kongre-
soch tejto spoločnosti v zahraničí opakovane prednášal výsledky svojich prác
týkajúce sa tejto problematiky. V roku 1986 bol menovaný za člena-koreš-
pondenta Deutsche Gesellschaft für Physikalische Medizin und Rehabilita-
tion. Problematika sledovania prekrvenia svalu resorpciou depa rádioaktívneho
jódu po aplikácii rôznych fyziatrických procedúr bola predmetom jeho
ďalšieho záujmu a publikácií v zahraničných periodikách. V rokoch 1980 –
1985 spolu s kolektívom spolupracovníkov vypracoval metódu použitia gama-
grafie pri diagnostike ischemickej choroby srdca.

Docent Hupka vybudoval systém praktických cvičení predmetu fy-
ziatrie a balneológie v teréne a neskôr po dobudovaní fyziatrickej kliniky
aj na jej oddelení. Mnoho rokov prednášal kapitoly z fyziatrie a balneológie,
organizoval stáže z internej medicíny, fyziatrie a základov zdravotníctva,
prednášal a viedol stáže z predmetu pedagogika – ošetrovateľstvo na me-
dziodborovom štúdiu FF UK a LF UK.

Od roku 1958 bol aktívnym členom Slovenskej fyziatrickej spoločnos-
ti SLS, kde prešiel prakticky všetkými funkciami. Desať rokov pracoval

ako vedecký sekretár spoločnosti a desať rokov túto spoločnosť viedol ako
jej predseda. Bol členom redakčnej rady Fyziatrického a reumatologického
Vestníka, pracoval tiež mnoho rokov ako člen Vedeckej rady Výskumné-
ho ústavu humánnej bioklimatológie a predseda problémovej a hlavnej
problémovej komisie Ministerstva zdravotníctva SR.

Jeho teoretické a odborné vedomosti sa vyskytujú vo výše 120 odbor-
ných vedeckých prednáškach a výše 100 odborných vedeckých publikáci-
ách, ktoré boli uverejnené v domácich a zahraničných časopisoch. Prispel
viacerými kapitolami do vysokoškolských učebníc: Základov zdravotníc-
tva, Fyziatrie pre lekárov, Archovej pre medikov atď. Prednášal fyziatriu,
balneológiu a liečebnú rehabilitáciu v atestačných a iných odborných kur-
zoch ILF. Napísal učebnicu fyzikálnej terapie, ktorá vyšla vo viacerých vy-
daniach.

Tento súhrn iste nevyčerpáva všetky jubilatove prednosti a vôbec
nepostačuje na výpočet jeho funkcií a pracovných zásluh. Najlepšie by to
však mohli urobiť iba samotní jeho pacienti, ktorým dlhé roky prinavracal
zdravie.

S jubilantom som mal to šťastie pracovať viacero rokov. Vyše desaťro-
čie ma učil a formoval zo mňa lekára. Pravidelne viedol tzv. rehabilitačné
vizity, ktoré boli určitým špecifikom Fyziatrickej kliniky LF UK – navyše
od internistických vizít. Vždy vedel vymyslieť istý spôsob fyzikálnej liečby,
ktorá pomohla internistickým pacientom. (Pozrite sa okolo seba, akou je
tragédiou tejto spoločnosti to, čo dokázala urobiť z kúpeľnej liečby
a fyziatrie v tejto krajine!) Avšak ešte posledné obdobie rozvoja tejto ob-
lasti medicíny som mal možnosť, aj vďaka jubilantovi, zažiť. Táto krajina aj
vďaka jubilantovi totiž nielenže rozvíjala odbor, ale určovala smerovanie
našej fyziatrie ako jednej z najlepších v Európe a vo svete. Docent Hupka
(na rozdiel od mňa) je však večným optimistom a nebude mať radosť
z predchádzajúcich riadkov... Tak radšej niečo osobné. Keďže bol s istotou
naším najlepším odborníkom v oblasti elektroterapie v internej medicíne
a fyziatrii, nedalo mi, aby som občas „nepoškuloval“, čo docent Hupka
zasa skúma. Ti, ktorí vedia, ako vyzerala Fyziatrická klinika LF UK ešte
pred jej zničením, vedia dobre, o čom hovorím. V suteréne bolo skvelé
vybavenie na kompletnú fyzikálnu liečbu. Liečili sa tu pacienti i vtedajšie
celebrity, olympionici i športovci. Bola tam aj barokomora, ako vôbec jed-
na z dvoch v Bratislave. (Obidve dali „novodobí barbari“ vo vtedajšom
vedení nemocní vyhodit’ – na Mickiewiczovej ulici i na Krásnej Hôrke.
Takže teraz v 21. storočí nemá celé hlavné mesto Bratislava ani jednu!).
A mali sme tam i vynikajúco vybavené laboratóriá a dielne. V nich do-
cent Hupka pracoval. Občas som sa chodil na jeho experimenty pozerať.
Často som sa ho vypytoval na jeho názory na rozvoj vedy v oblasti jeho
obľúbenej „elektriny“: čo si myslí o mikrovlnných rúrach či mobiloch. ...a
veľmi veľa som sa naučil. Vždy som obdivoval jeho rozvážnosť, priamosť,
pracovnú dôslednosť. Veľmi si cením jeho priateľstvo a cenné rady, ktoré
som dostal ešte vtedy, keď som bol len medicínskym začiatovníkom. V tom
si cením jeho veľkosť ako človeka!

Vážny jubilant, milý Jozef! Dovola mi, aby som Ti pri príležitosti Tvojho
krásneho jubilea v mene Tvojich spolupracovníkov, kolegov, žiakov
i v mene svojom poďakoval za Tvoju prácu a poprial Ti veľa pevného zdra-
via, elánu a radosť z Tvojich blízkych, užívaj si v kruhu Tvojich najbliž-
ších a núcať!

prof. MUDr. Andrej Dukát, CSc.
za II. internú kliniku LFUK, FNsP